

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Sžf/97/2013
Identifikačné číslo spisu:	7013200473
Dátum vydania rozhodnutia:	17.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Baricová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:7013200473.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne obchodnej spoločnosti AGRO-LADMOVCE SK, s. r. o., so sídlom v Ladmovciach 170, zastúpenej JUDr. Pavlom Gombosom, advokátom so sídlom v Košiciach, Moldavská cesta 21/A, proti žalovanému Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky, so sídlom v Banskej Bystrici, Lazovná 63, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 24. januára 2013 č. 1100301/1/35334/2013/5098, o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7S/48/2013-30 zo 16. júla 2013 a proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7S/48/2013-20 zo 14. mája 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7S/48/2013-30 zo 16. júla 2013 p o t v r d z u j e .

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7S/48/2013-20 zo 14. mája 2013 o d m i e t a .

Žalobkyňa n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Uznesením č. k. 7S/48/2013-20 zo 14. mája 2013 Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) postupujúc podľa § 5 ods. 1 a § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (ďalej len „ZSP“) konanie o žalobe žalobkyne zastavil, pretože žalobkyňa ani v dodatočnej lehote podľa výzvy na zaplatenie súdneho poplatku z 19. apríla 2013 (doručený jej 22. apríla 2013) súdny poplatok v sume 70 eur (pol. 10 písm. a/ Sadzobníka súdnych poplatkov ZSP) nezaplatila.

V lehote na podanie odvolania doručila žalobkyňa krajskému súdu návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Uznesením č. k. 7S/48/2013-30 zo 16. júla 2013 krajský súd žalobkyni nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 OSP. Rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 138 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) tým, že žalobkyňa nepreukázala splnenie podmienok na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle § 138 ods. 1 OSP.

Keďže žalobkyňa ku svojmu návrhu z 11. júna 2013 (čl. 24) nepriložila žiadne listiny na preukázanie

svojich pomerov, krajský súd jej s výzvou na doplnenie návrhu zaslal tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania pri návrhu priznania oslobodenia od súdnych poplatkov, ktoré žiadal vyplnené zaslať v lehote 15 dní od doručenia (14. júna 2013). Žalobkyňa na výzvu nijako nereagovala, krajský súd nemohol posúdiť jej majetkové pomery, preto oslobodenie od súdnych poplatkov žalobkyňu nepriznal.

Na toto uznesenie reagovala žalobkyňa v lehote ustanovenej zákonom (§ 204 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) podaním označeným ako „odvolanie proti uzneseniu o zastavení súdneho konania a návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov“. Obsahom tohto podania boli výlučne tvrdenia o tom, že žalobkyňa vzhľadom na situáciu, v ktorej sa nachádza, oslobodenie od súdnych poplatkov prislúcha. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) toto podanie vyhodnotil ako odvolanie proti uzneseniu krajského súdu zastavení konania a proti uzneseniu krajského súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov.

Žalobkyňa jednoznačne zotrváva na tvrdení, že rozhodnutie Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky ako aj rozhodnutie správcu dane ako prvostupňového orgánu, sú nezákonné. Znovu poukázala na to, že patrí do skupiny spoločností personálne spojených s p. F., z ktorého dôvodu sú tieto spoločnosti účastníkmi niekoľko desiatok (až stovák) súdnych sporov, keď podanými žalobami napadli nezákonnosť postupu ako aj rozhodnutí daňových úradov, pričom ani jedna z vyššie uvedených súdnych vecí podľa informácií, ktorými disponuje žalobkyňa, nebola právoplatne ukončená v neprospech týchto subjektov. Takto podľa žalobkyne nejde o zjavne neúspešné uplatnenie práva.

Poukázala tiež na to, že s ohľadom na neprimerané zaťaženie spoločností spojených s p. F. zo strany daňových úradov, pokračovanie v daňových kontrolách zo strany správcu dane, nerešpektujúcich rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, nezákonného zadržiavania finančných prostriedkov patriacich spoločnostiam spojených s p. F. zo strany daňových úradov, blokovaním majetku a v neposlednom rade aj z dôvodu negatívnej medializácie veci zo strany štátnych orgánov (nerešpektujúcich prezumpciu nevinoty), spoločnosti spojené s p. F. (teda aj žalobkyňa) nemôžu vykonávať žiadnu podnikateľskú činnosť. Z týchto dôvodov sa spoločnosti dostali do finančnej tiesne a žalobkyňa nedisponuje žiadnou finančnou hotovosťou, s ktorou by mohla voľne disponovať. Taktiež žalobkyňa nemá žiaden hnutelný či nehnuteľný majetok relevantnej hodnoty, ktorý by bolo možné speňažiť a s ktorým môže disponovať.

Žalobkyňa zdôraznila, že jej pomery oslobodenie od súdneho poplatku odôvodňujú. Súdom vyrubená povinnosť uhradiť súdny poplatok žalobkyňu prakticky znemožňuje domáhať sa ochrany svojich práv súdnou cestou (žalobkyňa nemá finančné prostriedky na ich úhradu), ktoré predstavuje jej právo zaručené Ústavou Slovenskej republiky. Súhlasila síce, že výška súdneho poplatku nepredstavuje príliš vysokú čiastku, ale pre žalobkyňu je aj táto suma v súčasnosti vysoká, spoločnosti personálne spojené s p. F. sú účastníkmi množstiev súdnych sporov, a tak celková výška súdnych poplatkov, ktorými sú tieto spoločnosti zaťažené predstavujú sumy až niekoľko desiatok tisíc eur. Domáhať sa súdnou cestou zrušenia rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky pritom predstavuje jedinou zákonnú cestu, ktorou si žalobkyňa môže uplatniť právo na svoju ochranu v danej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobkyne (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250a ods. 2 veta prvá OSP a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne proti uzneseniu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov nie je možné priznať úspech, pričom odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania je nutné odmietnuť ako neskoro podané.

Najvyšší súd z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobkyňa sa žalobou podanou osobne na krajskom súde 11. apríla 2013 domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného z 21. januára 2013 č. 1100301/1/35334/2013/5098, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Košice z 05. septembra 2012, č. 9800404/5/2434037/2012, ktorou žalobkyňu ako platiteľke dane z pridanej hodnoty správca dane vyrubil rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie december 2008 v sume 30.431,75 eura.

Keďže žalobkyňa nezaplatila súdny poplatok za žalobu súčasne s jej podaním, krajský súd ju výzvou č. k. 7S/48/2013-15 z 19. apríla 2013 vyzval, aby v lehote 10 dní zaplatila súdny poplatok za žalobu v

sume 70 eur podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov ZSP. Nakoľko žalobkyňa súdny poplatok v lehote ustanovenej výzvou nezaplatila, krajský súd uznesením zo 14. mája 2013 č. k. 7S/48/2013-20 zastavil konanie podľa § 10 ods. 1 ZSP. Žalobkyňa následne podaním doručeným krajskému súdu 11. júna 2013, reagovala na uznesenie o zastavení konania návrhom o oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 OSP bez toho, aby súčasne, alebo v lehote podľa § 204 ods. 1 OSP (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) podala aj odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa k uvedenému podaniu nepripojila žiadne dôkazy na preukázanie splnenia požiadaviek § 138 OSP, t. j. najmä preukazujúce nepriaznivé pomery žalobkyne, krajský súd ju výzvou z 13. júna 2013 (č. l. 26-27) vyzval, aby podanie doplnila a v lehote 15 dní doručila súdu riadne vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov - právnická osoba s tým, že toto tlačivo krajský súd žalobkyni zaslal. Žalobkyňa na výzvu súdu opätovne žiadnym spôsobom nereagovala.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 OSP na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Zákonodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne, a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 OSP je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je účastník povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery, pričom oslobodenie od súdnych poplatkov možno priznať aj spätne po tom, ako bolo konanie právoplatne skončené.

V prejednávanej veci žalobkyňa požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov pre nepriaznivú finančnú a majetkovú situáciu, ktorú bližšie odôvodnila v zásade skutočnosťami, ktoré zopakovala aj vo svojom odvolaní. K návrhu nepripojila žiadne doklady preukazujúce jej tvrdenia.

Najvyšší súd po oboznámení sa so spisovým materiálom vyhodnotil postup krajského súdu ako bezchybný a úplne v súlade s § 138 ods. 1, 2 OSP, ako aj právami na súdnu a inú právnu ochranu garantovanými Ústavou Slovenskej republiky.

Krajský súd v prejednávanej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov žalobkyne, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať. Neprihliadal na skutočnosť, že žalobkyňa je podnikateľským subjektom ako na hlavný dôvod nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov, a už vôbec túto skutočnosť osebe nehodnotil ako dôvod pre nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

Podľa § 121 OSP netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 120 ods. 2 OSP vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhlí.

Majetkové pomery žalobkyne nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jej činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na žalobkyňu, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sama preukázala, na čo slúži, okrem iných aj tlačivo, ktoré jej krajský súd doručil a ktoré je tiež dostupné na internete.

Keďže žalobkyňa nepredložila relevantné doklady preukazujúce jej tvrdenie o nepriaznivej situácii, krajský súd, logicky, nemohol vykonať akékoľvek dokazovanie v tomto smere. Preto bolo správne jeho rozhodnutie nepriznať žalobkyňu oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že nepreukázala svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomerov.

Následne nemožno prihliadať na počet súdnych konaní, ktorých je žalobkyňa účastníkom, respektíve na úspešnosť iných spoločností nachádzajúcich sa v obdobnej situácii ako žalobkyňa v súdnych konaniach proti Finančnému riaditeľstvu Slovenskej republiky. Bez riadneho preukázania finančných a majetkových pomerov táto skutočnosť osebe nemôže odôvodniť iné než zamietavé rozhodnutie o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov podľa § 250ja ods. 3 veta druhá OSP a § 219 ods. 1 OSP potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu žalobkyne na oslobodenie od súdneho poplatku maximálne rešpektoval a chránil práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

Uznesenie krajského súdu o zastavení konania bolo žalobkyňu doručené 27. mája 2013, nasledujúcim dňom jej začala plynúť 15-dňová lehota na podanie odvolania (§ 204 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP). Posledný deň lehoty na podanie odvolania pripadol na 11. júna 2013, utorok.

Ako vyplýva z prezenčnej pečiatky na podaní - odvolaní proti uzneseniu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, toto bolo krajskému súdu doručené osobne 25. júla 2013.

Keďže žalobkyňa nepodala žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty a ani sa na jej prípad nevzťahuje § 218 ods. 2 OSP, najvyšší súd nemal inú možnosť, ako jej odvolanie proti uzneseniu krajského súdu o zastavení konania odmietnuť z dôvodu, že bolo podané oneskorene (§ 218 ods. 1 písm. a/ OSP, § 246c

ods. 1 veta prvá OSP).

O trovách odvolacieho konania rozhodol najvyšší súd tak, že neúspešnej žalobkyni právo na ich náhradu nepriznal (§ 224 ods. 1 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP, § 250k OSP).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.